

לכבוד
מנהלי בתי ספר,
מורים ורכזים לעברית

חוזר מפמ"ר תשע"ט/1/ט' במקצוע עברית כשפה שנייה במגזר הערבי והבדואי

פתח דבר

בשנת הלימודים תשע"ט ימשיך משרד החינוך להפעיל ולהטמיע את התוכנית החדשה "עברית על הרצף" בקרב תלמידי החברה הערבית בכל שכבות הגיל, ומטרתה לחזק את שליטתם בשפה העברית המדוברת. ראו חוזר מנכ"ל עו/1 (א): 9.7-15 "עברית על הרצף".

חוזר מפמ"ר זה לשנה"ל תשע"ט מפרט את אופן ביצועה של התוכנית על פי כיתות, את המשאבים לצורך הטמעתה ואת חומרי הלמידה העומדים לרשות בתי הספר. החוזר גם מפרט בטבלאות את המבנים של שאלוני בגרות חדשים, סילבוסים ועוד...

תוכן העניינים בחוזר מפמ"ר

1	פתח דבר
2	תוכן העניינים בחוזר מפמ"ר
4	א. נהלים והנחיות
4	1. תוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה" בבתי הספר הערביים
4	2. טעימות בעברית
5	3. תוכנית הלימודים ליסודי החל משנה"ל תשע"ה
5	4. תוכנית הלימודים לחט"ב החל משנה"ל תשע"ה
6	5. תוכנית הלימודים לחט"ע החל משנה"ל תשע"ה - אינטרני
6	6. תוכנית לימודים אקסטרנית
7	7. תוכנית מיוחדת: עברית לבית הספר הערבי והבדואי בהיקף 1 יח"ל
7	8. תוכנית עברית תעסוקתית
8	9. תוכניות השכלה כללית בשפה העברית ובספרותה – תשע"ט
8	10. בחינות בגרות בשנה"ל תשע"ט
9	11. בגרות מתוקשבת עתירת מדיה בעברית למגזר הערבי והבדואי
10	12. נושאי לימוד ודרכי היבחנות בעברית לבתי ספר ערביים [אינטרניים ואקסטרניים]
12	13. תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה
12	14. ספרי לימוד וחומרי למידה בעברית בבתי"ס הערביים והבדואים
12	15. הילקוט הדיגיטלי
13	2. עדכונים
13	1. למידה משמעותית – חווייתית
13	2. השתלמויות ופיתוח קורסים מקוונים
13	3. קידום הישגים בעברית בהלימה למבחן הארצי לתלמידי כיתות ו'
14	4. בחינת ידע בעברית לתלמידי כיתות ט'
14	5. פיתוח דגמי הוראה לבתי הספר היסודיים, לחט"ב ולחט"ע
14	6. מיזם "תמונה ישראלית"
15	7. תוכנית "יהיה בסדר" לחט"ב
15	8. תוכנית "דיבור בציבור" לחט"ב
16	9. קהילת מורי העברית באינטרנט – "מורים לעברית מתחדשים בפייסבוק"
16	10. תוכנית "עברית בסלאם" לבתי הספר היסודיים
16	11. שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות ורלוונטיות)
17	12. חונכות למתמחים בהוראה
17	13. מבחן בקיאות למורים חדשים
17	14. אפליקציית עברית מדוברת לנוער המזרח ירושלמי

18	15. אפליקציה להטיית פעלים בכל הבניינים
18	16. שיתופי פעולה בין אגף לקווים למידה והמזכירות הפדגוגית
18	17. מפגש סימולציה למדריכים ולמורים לעברית
19	18. תוכנית לתואר שני בתרבות הקולנוע
19	19. מסלול הוראת לשון עברית לדוברי ערבית
20	20. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת
20	21. בית פתוח – משחקים ויוצרים שפה בעברית
20	22. כרזת מטלת ביצוע
21	23. למידה מרחוק בשעת חירום
21	24. מיזם השיעורים הפרטיים ברשת
21	25. מבחן מפמ"ר מחוז מנח"י
21	26. עברית לערביים במחוז מנח"י
22	27. ועדת משנה לכתובת תוכנית לטיפוח העברית הדבורה בכיתות ג'-ו'
22	28. ועדת מקצוע
22	29. עכו כאן ועכשיו
23	ג. רשימות
23	1. רשימת מדריכים
24	2. נושאים למבחן בעל-פה
24	3. אתרי המקצוע
24	4. קבוצות וואטסאפ

א. נהלים והנחיות

1. תוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה" בבתי הספר הערביים

תוכנית הלימודים החדשה "עברית כשפה שנייה" נבנתה על פי תפיסה עדכנית של לימוד שפה שנייה המעמידה במרכז את ההיבט התקשורתי של השפה. בתוכנית זו מיושמים השינויים והחידושים הנובעים מן ההתפתחות בשיח החינוכי בכלל, ובחקר רכישת שפה שנייה ודרכי הוראתה בפרט.

בתוכנית מוצעת פריסה של לימוד העברית בבתי הספר הערביים מכיתה ג' עד כיתה י"ב, ומובאים בחשבון היבטים התפתחותיים ברכישת שפה.

התוכנית מגדירה את מטרות לימוד העברית כשפה שנייה בחברה הערבית, מדגישה את חשיבות רכישתה של שפה שנייה, מציגה את דרכי ההוראה וההערכה ומפרטת את התכנים הנלמדים המבוססים על הישגים נדרשים בשלבי הלימוד השונים.

התוכנית מיועדת למורים, למרכזי מקצוע, למדריכים, למפקחים, למנהלים, לכותבי חומרי לימוד, לכותבי בחינות ולכל מי שמתעניין בתהליך ההוראה והלמידה של העברית בבתי הספר הערביים במדינת ישראל.

[לתוכנית הלימודים לחץ כאן](#)

2. טעימות בעברית

התוכנית "טעימות בעברית בגן הילדים" מבוססת על ההנחה כי החיים יחד במדינה אחת טומנים בחובם הזדמנות ליצירת דיאלוג בין שתי תרבויות עשירות. חשיפה לשפה העברית בחברה הערבית בגיל הרך תאפשר מפגש בין-תרבותי של שתי שפות "אחיות", ערבית ועברית, בדגש על שמירה ושימור שפת האם – הערבית. חשיפה זו תיצור תשתית ללמידת השפה העברית בהמשך, ותוכל ליצור הזדמנויות לשילוב והצלחה בחברה הישראלית בעתיד.

תוכנית "טעימות בעברית" מזמנת מפגש חווייתי וראשוני עם השפה העברית באמצעות היכרות עם מילים יום-יומיות – "מילים מהלב", ושיח בתכנים המתקשרים למילים הנבחרות מזוויות ראייה שונות. המילים לקוחות מן המעגלים הקרובים לעולמו של הילד, מן המעגל הקרוב ביותר – "אני", למעגלים רחבים יותר – המשפחה, גן הילדים והסביבה הקרובה.

"טעימות בעברית" היא תוכנית שנועדה לחשוף ילדים בגני הילדים ובכיתות א'-ב' לשפה העברית (להבדיל מלימוד השפה העברית שמתחיל בכיתה ג'). התוכנית היא חווייתית, מהנה ורב-חושית, והיא תתבצע בד בבד עם יצירת מוכנות אצל התלמיד הערבי ללמידת השפה העברית בכיתות ג'. חשוב לציין שהתוכנית "טעימות בעברית" נגזרה מתוכנית הלימודים הרגילה, אך היא מתמקדת בהאזנה ובדיבור כתהליך ראשוני לביסוס מתקדם של לימוד השפה שיגיע באופן מובנה ומועצם בכיתה ג'.

[לתוכנית "טעימות" לחץ כאן](#)

3. תוכנית הלימודים ליסודי החל משנה"ל תשע"ה

תוכנית מותאמת במקצוע "עברית בבתי ספר ערביים" המבוססת על תוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה – תוכנית לימודים בבתי הספר הערביים לכיתות ג'-י"ב", תשע"ב (ראו ג'-ד' בעמ' 23-26, ראו ה'-ו' בעמ' 38-43). הצענו כמה חלופות בהערכה שהמורים יכולים לבחור מהן או לחלופין לבחור בחלופה אחרת. עיקר התוכנית, שבעים אחוז, הוא הליבה של המקצוע, ואנחנו מצפים שכל תלמיד ילמד ליבה זו. שאר התוכנית, שלושים אחוז, הוא נושאים לבחירת צוות המורים בבית הספר ולשיקולם המקצועי של המורים, על פי רמת התלמידים.

תלמידי כיתות ג'- ו' בשנה"ל תשע"ה התחילו ללמוד לפי התוכנית המותאמת.

גם מורים ביסודי יהיו חייבים לבנות יחידות לימוד סביב נושאים הנלמדים בדרכי הוראה שמטפחות למידה משמעותית שתאפשר חוויית למידה מעצימה ומניעה. כמו כן אנו מצפים שהשימוש בטכנולוגיה יהיה חלק בלתי נפרד מלמידה זו. מערך הפיקוח וההדרכה יכול לסייע בכך.

בתוכנית המותאמת נשמרו עקרונות בסיסיים בלימוד שפה שנייה כגון טיפוח אוריינות שפתית, טיפוח אופנויות שפה, מפגש תרבויות ודגש על ראשית קריאה וכתובה. כמובן יש דגש מיוחד על טיפוח השיח הדבור.

[להורדת מסמך תוכנית הלימודים לתלמידי כיתה ג'- ו' בשנת הלימודים תשע"ה לחץ כאן](#)

4. תוכנית הלימודים לחט"ב החל משנה"ל תשע"ה

תוכנית מותאמת במקצוע "עברית בבתי ספר ערביים" המבוססת על תוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה – תוכנית לימודים בבתי הספר הערביים לכיתות ג'-י"ב", תשע"ב (ראו עמ' 54-64).

הצענו כמה חלופות בהערכה שהמורים יכולים לבחור מהן או לחלופין לבחור בחלופה אחרת. עיקר התוכנית, שבעים אחוז, הוא הליבה של המקצוע, ואנחנו מצפים שכל תלמיד ילמד ליבה זו. שאר התוכנית, שלושים אחוז, הוא נושאים לבחירת צוות המורים בבית הספר ולשיקולם המקצועי של המורים, על פי רמת התלמידים.

תלמידי כיתות ז'- ט' בשנה"ל תשע"ה התחילו ללמוד לפי התוכנית המותאמת

גם מורים בחט"ב יהיו חייבים לבנות יחידות לימוד סביב נושאים הנלמדים בדרכי הוראה שמטפחות למידה משמעותית שתאפשר חוויית למידה מעצימה ומניעה. כמו כן אנו מצפים שהשימוש בטכנולוגיה יהיה חלק בלתי נפרד מלמידה זו. מערך הפיקוח וההדרכה יכול לסייע בכך.

בתוכנית המותאמת נשמרו עקרונות בסיסיים בלימוד שפה שנייה כגון טיפוח אוריינות שפתית, דגש מיוחד על הבעה בעל פה ושיח דבור, מפגש תרבויות, ספרות מקורית שמשקפת הווי תרבותי של דורות ולימוד ידע לשון בהקשר הטקסט.

[להורדת מסמך תוכנית הלימודים לתלמידי כיתה ז'- ט' בשנת הלימודים תשע"ה לחץ כאן](#)

5. תוכנית הלימודים לחט"ע החל משנה"ל תשע"ה - אינטרני

תוכנית מותאמת במקצוע "עברית בבתי ספר ערביים" המבוססת על תוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה – תוכנית לימודים בבתי הספר הערביים לכיתות ג'-י"ב", תשע"ב. הסילבוסים בתוכנית מבוססים על החלוקה שנעשתה בתוכנית ההלימה (ראו מסמך הלימה מ-11 ביוני 2013 שהתפרסם באתר "אצטבא" במדור "תוכניות לימודים"). המקצוע "עברית לביה"ס הערבי" יזכה לשני אירועים חיצוניים: 3 יח"ל – בסיס, הכוללות הבנה, הבעה בכתב וידע לשון, שאלון חיצוני 014381 (70%). אירוע נוסף הוא 2 יח"ל הרחבה לרמת 5 יח"ל, שאלון 014281 (70%) הכולל חלק מספרות ב' (שאלון 014105 הישן) וחלק מידע לשון ברמה מורחבת. כמו כן לכל אירוע יש השלמה של 30% פנימי.

ההערכה החיצונית בשני האירועים תיעשה באמצעות בחינות בגרות של משרד החינוך, וההערכה הפנימית היא מגוונת (בחלק ה-30% של 3 יח"ל החלופה היא בחינה בעל פה, ראו פירוט באצטבא). בחלק ה-30% של ההרחבה ל 5 יח"ל בשאלון 014281, לפי בחירתו של כל ביי"ס. בכל זאת הצענו כמה חלופות בהערכה שהמורים יכולים לבחור מהן או לחלופין לבחור בחלופה אחרת. תלמידי כיתות י' בשנה"ל תשע"ט ממשיכים ללמוד לפי התוכנית המותאמת הזו.

מורים יהיו חייבים לבנות יחידות לימוד סביב נושאים הנלמדים בדרכי הוראה שמטפחות **למידה משמעותית** שתאפשר חוויית למידה מעצימה ומניעה. כמו כן אנו מצפים שהשימוש בטכנולוגיה יהיה חלק בלתי נפרד מלמידה זו. מערך הפיקוח וההדרכה יכול לסייע בכך. בתוכנית המותאמת נשמרו עקרונות בסיסיים בלימוד שפה שנייה, כגון טיפוח אוריינות שפתית, דגש מיוחד על הבעה בעל פה ושיח דבור, מפגש תרבויות, ספרות מקורית המשקפת הווי תרבותי של דורות ולימוד ידע לשון בהקשר הטקסט.

[לתוכנית הלימודים לחט"ע החל משנה"ל תשע"ה לחץ כאן](#)

6. תוכנית לימודים אקסטרנית

ישנה

1. הבחינה בעברית נכללת בבחינות החובה.
2. בחינת החובה בעברית היא בהיקף של 3 יחידות לימוד – שאלון מספר 014381 + 014382
3. אפשר להיבחן בעברית גם בהיקף של 5 יחידות לימוד – שאלון מספר 014281 (2 יחידות לימוד, השלמה ל-5 יחידות לימוד) + 014282.
4. שאלון מספר 014381 כולל את הנושאים: הבנה, הבעה בכתב וידע לשון.
5. שאלון מספר 014281 כולל את הנושאים: ידע לשון וספרות.

[לתוכנית הלימודים אקסטרנית לחץ כאן](#)

7. תוכנית מיוחדת: עברית לבית הספר הערבי והבדואי בהיקף 1 יח"ל

שליטה באופנויות השפה העברית: קריאה, כתיבה, האזנה ודיבור בקרב התלמידים הערבים במדינת ישראל חשובה מאוד ונחוצה לצורך השתלבותם בחברה ובתעסוקה. היעדר שליטה בשפה העברית מהווה חסם מרכז ומצמצם את אפשרות ההשתלבות התעסוקתית והניעות החברתית בקרבם.

התוכנית המוצעת להלן מיועדת לתלמידים הערבים הלומדים במסלול הטכנולוגי-מקצועי ובמפת"נים במגזר הלא יהודי ולתלמידים הלומדים עברית במזרח ירושלים, והיא מבקשת להקנות שליטה בשפה העברית הפונקציונלית בכל ארבע האופנויות לצורכי תעסוקה ולהשתלבות בחברה הישראלית.

התוכנית שלהלן מפרטת את נושאי הלימוד ואת ההדגשים בהוראת התוכנית ובהערכה.

[לתוכנית לחץ כאן](#)

8. תוכנית עברית תעסוקתית

תוכנית לימוד עברית עם אוריינטציה תעסוקתית המדגישה, בין היתר, את ההיבטים המקצועיים והתעסוקתיים בשפה ואת העברית המדוברת במקומות העבודה ומחוצה להם. השפה העברית התעסוקתית-שימושית היא שפת תקשורת המאפשרת לתלמידים הבוגרים לנהל שיחה משמעותית הלכה למעשה וכניסה לעולם העבודה המודרני ולשוק התעסוקה בהצלחה. התוכנית תפתח יכולות להשתמש במשלב לשוני מתאים לנסיבות השיח כמקובל בעברית המדוברת והכתובה.

שליטה מספקת בעברית תעסוקתית, על פי התוכנית המוצעת, תחזק את הביטחון העצמי של הבוגר הדובר ערבית המחפש עבודה ותעודד אותו להגיש מועמדות למשרות המוצעות בשוק. התוכנית המוצעת מתיימרת לשפר את המבטא בעברית של התלמיד הדובר ערבית המהווה לעתים מכשול בדרכם של מחפשי עבודה, והוא עלול להיות חסם בעיני מעסיקים, לעורר דעות קדומות ושפיטה מוקדמת, ולהוות לעתים מכשול בקבלה לעבודות מסוימות.

התוכנית אמורה גם לצמצם, במידת האפשר, את הפער התרבותי שמתבטא בחוסר היכרות התלמיד הדובר ערבית עם המנטאליות של התרבות הישראלית: 'שפת המעסיקים' במובנה הרחב שלא פעם נמצאת בסתירה עם התרבות הערבית וערכיה, לדוגמה – מה שקרוי שמרנות וצניעות. ככל שתלמידים בבתי הספר הערביים נחשפים יותר לאוכלוסייה הדוברת עברית ילידית, כך העברית שלהם משתפרת. כמו כן מתרחבת הבנתם לדרכי ביטוי ואינטונציות המקובלות פחות בחברתם. למשל, היוזמה לדבר לא רק בתשובה לשאלה ו'האומץ לדבר' בכלל, לבטא את עצמם באופן מלא ובהיר, ולהרגיש שיש להם מקום נכבד בהקשר השיח הנתון והם שווים בין שווים. כל אלה דורשים הבנה של התרבות הישראלית של דוברי עברית ילידית נוסף על ידיעת השפה.

התוכנית תתבסס על חשיפת תלמידי כיתות י"א לשפה העברית התעסוקתית באופן חווייתי, סדנאי, מהנה ורב-חושי, אגב למידת השפה העברית באופן רשמי.

[לתוכנית עברית תעסוקתית לחץ כאן](#)

9. תוכניות השכלה כללית בשפה העברית ובספרותה – תשע"ט

לימודי ההשכלה הכללית בשפה העברית מיועדים להרחיב את אופקיו של הלומד ולעודד את סקרנותו ואת רצונו להעמיק ולהרחיב את ידיעותיו בנושא.

בחרנו להציע ארבעה קורסים כאלה שפורסים באופן מושכל אלמנטים חשובים בלימוד השפה: תרבות ומנהגים, כתיבה של מחברים ערבים בעברית, עיתונות עברית וסמנטיקה.

[מקום ומרחב](#) | [סופרים ערביים](#) | [עיתונות](#) | [סמנטיקה](#) |

10. בחינות בגרות בשנה"ל תשע"ט

המרות שאלונים מהעולם הישן

מס'	מס' שאלון	מס' שאלון ממיר/מחליף	החלה
1	014203 (252)	014381	קיץ תשע"ט
2	014204 (253)	014281 (70%) + 014282 (30%)	קיץ תשע"ט
3	014105	014382	קיץ תשע"ט
4	907511	014182 שאלון מפמ"ר	קיץ תשע"ט

הערות:

- ✓ שאלון 014203 + 252 יופיעו בפעם האחרונה במועד חורף תשע"ט. (נבחנים אך ורק בכתב. ציון הבחינה בכתב הוא גם הציון הסופי בהיקף 2 יח"ל).
- ✓ לנבחנים האקסטרניים: נושאי הלימוד יהיו דומים לכלל הנבחנים.
- ✓ לנבחנים במבחן המותאם: נושאי הלימוד יישארו בלי שינוי, [טבלת התאמות](#) באתר אצטבא.

[לשאלוני בחינות בגרות עד קיץ תשע"ח לחץ כאן](#)

11. בגרות מתוקשבת עתירת מדיה בעברית למגזר הערבי והבדואי

במסגרת "[החממה הפדגוגית](#)", המזכירות הפדגוגית יוצאת ביחד עם המנהל הפדגוגי ומנהל תקשוב טכנולוגיה ומערכות מידע למהלך של הרחבה, פיתוח והפעלה של בחינות בגרות מתוקשבות עתירות מדיה. "[החממה הפדגוגית](#)" במזכירות הפדגוגית עוסקת בגיוון בדרכי הוראה למידה והערכה ושילוב חשיבה, ערכים, מעורבות אישית של הלומדים ומיומנויות המאה ה-21.

הבחינות המתוקשבות משלבות פריטים עתירי מדיה כגון סרטונים, מפות שכבתיות וסימולציות, וכך מזמנות למידה רב-חושית, חווייתית ורלוונטית ללומדים. מטרת המעבר להערכה מתוקשבת היא לעודד שימוש מיטבי בטכנולוגיה בלמידה והוראה כחלק מהתאמת מערכת החינוך למאה ה-21.

מהלך זה הבשיל לאחר צבירת ניסיון בהפעלת בחינות מתוקשבות חלקיות בבילוגיה, גיאוגרפיה, כימיה ובמקצועות הטכנולוגיים. עם הרחבת הבחינות המתוקשבות למקצועות **החובה** והמעבר **לבחינות מתוקשבות מלאות** בכל החומר במקצועות בחירה אחדים, נבחר **עברית לביה"ס הערבי והבדואי** להיות בין המקצועות החלוצים.

אנו מזמינים את אלו מכם שמעוניינים ומסוגלים, להצטרף אלינו לכוח החלוץ ולהוביל יחד את המהלך במקצוע שלנו. מנהלי בתי הספר קיבלו מכתב דומה, אנא פנו אליהם והביעו את רצונכם להצטרף.

מצורפים טפסים למילוי על ידי מנהל בית הספר:

[טופס ההרשמה](#) | [טופס דרישות הסף הטכנולוגיות](#) | [בחינות מתוקשבות](#)

12. נושאי לימוד ודרכי היבחנות בעברית לבתי ספר ערביים [אינטרניים ואקסטרניים]

כ 30% (חלק הבחירה)						כ 70% (חלק החובה)			מס' יח"ל / סמל ראשי	סמל שאלון	משך הבחינה
מועד ההערכה והדיווח הפנימי	חלופות בהערכה	דרך הערכה פנימית	נושאים נלמדים מתוך התוכנית המותאמת	משך הבחינה	סמל שאלון	מועד היבחנות	דרך הערכה חיצונית	נושאים נלמדים מתוך תוכנית ההלימה			
הדיווח יהיה עד סוף שנת הלימודים בכיתה י"ב	(1) תלקיט לפי המרכיבים: (1) פרזנטציה (2) קריאה בקול (3) ריאיון (4) ארגון התלקיט ורפלקציה, או (2) ילקוט דיגיטלי	100% ציון בית ספרי ודיווח על טופס 9588	10 נושאים לתקופה קצובה, חלק מהנושאים קשורים ליצירות מספרות א' בחלק הבחירה של 3 יח"ל, יש אפשרות לבחירת יצירה ספרותית אחת מתוך הרשימה לחלק הפרזנטציה.	כחצי שעה	014385	- החל במועד חורף י"א לאוכלוסיות מיוחדות - החל במועד חורף י"ב תשע"ז (לנבחנים ברמה בסיסית של 3 יח"ל)	- שקלול של 70% בחינת בגרות חיצונית + 30% ציון בית ספרי (ציון מגן)	- הבנה - הבעה בכתב (חיבור מ-15-20 שורות) - סיכום - ידע לשון בסיסי (בהקשר הטקסט או אחרת)	שלוש שעות	014381	3 יח"ל סמל שאלון ראשי 014380
			ספרות א': סיפורת (4 סיפורים) ושירה (4 שירים)	שעה וחצי	014382 <small>(רק לנבחני משנה ואקסטרני)</small>	- החל במועד קיץ י"א (לנבחנים ברמה מורחבת של 5 יח"ל)					
החל במועד קיץ י"ב	- מבחן בית ספרי - מיזם כתיבה - תלקיט - מטלת ביצוע - עבודת חקר	- הערכה מגוונת - 100% ציון בית ספרי בלבד	חלק מספרות ב': 2 מאמרי הגות 2 סיפורים 2 שירים חלק מידע לשון: המילון העברי ואוצר המילים והביטויים.	שעה וחצי	014283 <small>(חלופת הערכה פנימית או 014282 בכתב לנבחני משנה ואקסטרני)</small>	- מועד קיץ י"ב	שקלול של 70% בחינת בגרות חיצונית + 30% ציון בית ספרי (ציון מגן)	- חלק מספרות ב': טקסטים מן המקורות, אגדה אחת, 2 סיפורים, 4 שירים. - חלק מידע לשון מורחב	שעתיים וחצי	014281	2 יח"ל (הרחבה ל-5 יח"ל) סמל שאלון ראשי 014580

הערות:

1. הנושאים הנלמדים בכל יחידות הלימוד נלקחו ונגזרו מתוכנית ההלימה שהתפרסמה ב- 11 ביוני 2013 (ראו "תוכניות לימודים", סרגל עליון מאוזן ב"אצטבא").
2. הנושאים יילמדו בשתי רמות: 3 יח"ל בסיס + 2 יח"ל הרחבה ל- 5 יח"ל.
3. בשאלון 014381 (הבנה, הבעה בכתב וידע לשון בסיסי) במבחן יינתנו 2 טקסטים. הנבחרים יצטרכו לענות על שאלות שיופנו לשני הטקסטים בנפרד, וכן תינתן שאלה משותפת לשני הטקסטים.
4. לבחינת ההבעה בעל-פה יפורסמו כ- 10 נושאים לתקופה קצובה, שישמשו להבעה בעל-פה וגם להבעה בכתב. חלק מהנושאים קשורים ליצירות הספרותיות שבחלק הבחירה (30%) [המיועדות אך ורק לנבחני משנה ואקסטרוניים]. מספר הנושאים שהתלמיד נדרש להכין לבחינה בעל-פה הוא שני נושאים מתוך הרשימה המוצעת.
5. חשוב להמשיך וללמד את היצירות הספרותיות בחלק הבחירה (30% שאלון 014382) בשל העובדה שנושאי הבחינה בעל-פה ונושאי החיבור נגזרים מסילבוס זה. יתר על כן חלק מבחינה בעל פה יהיה קריאה בקול שמבוסס על הטקסטים הספרותיים שלמד התלמיד. בנוסף יש אפשרות שהתלמיד יבחר יצירה ספרותית מהרשימה ויצג אותה בפני הבוחן בבחינה בעל-פה.
6. הבוחנים ביחידת ההבעה בע"פ ייבחרו ממאגר הבוחנים ב"שילובית", לאחר קבלת אישור המפמ"ר וכתב מינוי ממנהל אגף בכיר בחינות.
7. דיווח ציונים של בחינה בעל פה על טופס 9588 באחריות בית הספר לפי ארבעת המרכיבים שמופיעים במסמך הקריטריונים.
8. הערכה ודיווח ציונים בחלק הבחירה (30% בשאלון 014283) יתקיימו סמוך למועד ההיבחנות החיצוניות.
9. מבנה שאלון 2 יח"ל 014281 (הרחבה ל- 5 יח"ל) תואם בחלקו את מבנה שאלון ידע לשון וספרות א', במתכונת הישנה (014204):
 - ✓ חלק א' - ידע לשון מורחב (במשקל 40%) יכלול:
 1. הפועל 2. שם העצם 3. מילות יחס, תקינות לשונית 4. תחביר ושחבור (ראו שאלונים לדוגמה ממועדים קודמים במדור "בחינות בגרות" באתר "אצטבא").
 - ✓ חלק ב' - ספרות ב' (במשקל 60%) יכלול:
 - (1) טקסטים מן המקורות במשקל 10% (בחירה בקבוצה אחת מבין ארבע קבוצות):
 - א. ספר בראשית פרקים ל"ז, מ"ה.
 - ב. מגילת רות פרקים א'-ד'.
 - ג. משלים נבחרים.
 - ד. משניות נבחרות.
 - הנבחן יידרש לענות על שאלה אחת מתוך 4: שאלות 1-4.
 - (2) פרוזה הכוללת אגדה אחת ושני סיפורים קצרים במשקל 25%.
 - (3) שירה הכוללת ארבעה שירים במשקל 25%.

13. תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה

תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות הגיל ובכל המגזרים. הוא מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך כדי יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים. תיק תוכניות הלימודים כולל את:

1. הידע הנדרש על פי תוכנית הלימודים.
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות).
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים.

בנוסף, התיק כולל מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה ומעודד ליזום, ליצור ולגוון את אופני הלמידה תוך כדי שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית. התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף, אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

[לתיק תוכניות לימודים במשרד החינוך | תיק תוכניות לימודים באתר אצטבא](#)

14. ספרי לימוד וחומרי למידה בעברית בבתי"ס הערביים והבדואים

בעקבות הרפורמה החדשה בארגון הלמידה החדש ובעקבות תוכנית המשרד "עברית על הרצף", ברצוני לחדד מחדש את הנהלים והכללים המחייבים בתחום אישור ספרי לימוד וחומרי למידה אחרים. הנהלים והכללים יחייבו את כולנו: מנהלי בתי הספר והמורים לעברית בכל שכבות הגיל. מבחינתי ניתן ללמד בכל ספר או חוברת ללימוד השפה העברית, ובתנאי שיהיו מאושרים ע"י משרד החינוך. רשימת ספרי הלימוד המאושרים מצויה בחוזר המנהל הכללי והיא מתעדכנת באופן שוטף. את רשימת הספרים תמצאו בקישור "[רשימת ספרי הלימוד המאושרים במגזר דוברי ערבית](#)" בדף אגף ספרי לימוד.

[קישור לחוזר חומרי למידה בעברית תשע"ט](#) | [לספרי לימוד מאושרים לשנה"ל תשע"ט](#)

15. הילקוט הדיגיטלי

סביבת הלמידה הדיגיטלית הגדולה והמתקדמת ביותר בישראל לבית הספר הכוללת עשרות פעילויות אינטראקטיביות, יחידות לימוד, סרטונים ועוד במקצוע עברית לבתי הספר הערביים. הסביבה הדיגיטלית מאפשרת למורה לנהל משימות ולבצע הערכה מעצבת באמצעות מגוון דוחות. המורים מלמדים ומנחים את תלמידיהם להיכנס לסביבה ולבצע משימות בילקוט הדיגיטלי ורק על זה התלמידים יקבלו ציון החלק הפנימי 30% ל-3 יח"ל.

2. עדכונים

1. למידה משמעותית – חוייתית

להלן מסמך מפורט להרחבה ולהעמקה בנושא למידה משמעותית בתחומי הדעת במזכירות הפדגוגית.

למידה משמעותית בתחומי הדעת - מהלכה למעשה

2. השתלמויות ופיתוח קורסים מקוונים

- ✓ השנה יפעיל הפיקוח על הוראת העברית בבתי הספר הערביים **בשיתוף מט"ח קורסים מקוונים**, מועד פתיחתם יפורסם בקרוב באתר אצטבא.
- ✓ **רשימת השתלמויות** בפריסה ארצית תופיע באצטבא. אנו מצפים מכלל המורים והמדריכים לעברית להצטרף למגוון ההשתלמויות.
- ✓ חובת השתתפות בהשתלמות **אחת** לפחות למערכי בחינות בגרות עוד קיימת (מומלץ להצטרף להשתלמות אחת מקוונת ולהשתלמות שנייה פנים אל פנים).

3. קידום הישגים בעברית בהלימה למבחן הארצי לתלמידי כיתות ו'

משרד החינוך מקדם הוראה משמעותית ולמידה משמעותית ומעמיקה של תכנים בכל תחומי הדעת ובכל שכבות הגיל. למידה משמעותית מפתחת יכולות חשיבה והבנה, מטפחת לומדים עצמאיים, מעורבים ופעילים, תוך חיזוק היבטים רגשיים, חברתיים וערכיים. מהלכים אלו יביאו הן לשיפור ההישגים הלימודיים הן לעמידה בסטנדרטים ארציים ובין-לאומיים. כדי לתמוך במהלך פותחו חומרי למידה מגוונים ויתקיימו השתלמויות וליווי של המורים בשטח. חומרי למידה, משימות ופעילויות נמצאים באתר אצטבא ובאתר של המזכירות הפדגוגית. נוסף על כך משימות חדשות נמצאות בתהליכי פיתוח, והן יועלו במהלך השנה. יש לציין כי המורים נדרשים להיכנס בקביעות לאתרים אלה ולשלב את המשימות והפעילויות בדרכים שונות: בכיתה במהלך השיעור, בשיעורי בית לשם הערכה, בשעות הוראה פרטניות ועוד. מורים רבים מפתחים משימות לתלמידיהם, ויש אף מורים המעודדים תלמידים לפתח משימות. נשמח אם תשלחו את המשימות אלינו כדי שנוכל לשתף את כלל המורים ברעיונות ובידע. משימות ראויות הכוללות את שמות המפתחים יועלו לאתרים.

אודות הבחינה, חוזר, מפרט ודוגמאות לחץ כאן

4. בחינת ידע בעברית לתלמידי כיתות ט'

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) מבצעת מחקר לצורך בחינת ידיעות העברית של תלמידי כיתות ט', וכן את ההקשר שבו מתבצעים לימודי העברית בחטיבת הביניים. המחקר יכלול מבחן ושאלון לתלמידים וכן שאלון למורי העברית בבית הספר. המבחן יכלול את התחומים הבאים: הבנת הנשמע, הבנת הנקרא, לשון, כתיבה ושפה דבורה. המבחן ייערך באמצעות מחשבים. לתלמידים הנבחרים נדרשת שליטה בסיסית במיומנויות המחשב ובכלל זה יכולת להתבטא בעברית באמצעות הקלדה במחשב. בשנת הלימודים הקרובה (תשע"ט) ייערך מחקר חלוץ בקרב מדגם מצומצם של כ-40 בתי ספר. בכל בית ספר שישתתף במחקר, תידגם באופן אקראי כיתה אחת או שתיים לצורך ההשתתפות במחקר. התלמידים ובית הספר לא יקבלו משוב והישגיהם לא יפורסמו. בשנת הלימודים שלאחר מכן (תש"פ) המחקר ייערך בהיקף רחב יותר של בתי ספר, במדגם ארצי מייצג של כ-200 בתי ספר.

5. פיתוח דגמי הוראה לבתי הספר היסודיים, לחט"ב ולחט"ע

דגמי ההוראה מיועדים לכלל המורים והמורות בכל שכבות הגיל. הוא מציע כלים לטיפול קריאה מושכלת של טקסט ספרותי, על פי ההישגים הנדרשים לשכבת הגיל, המופיעים בתוכנית הלימודים "עברית כשפה שנייה בבתי הספר הערביים", תשע"ב.

הדגם נכתב בהתאם לגישה חינוכית השואפת לפתח תלמיד אוטונומי בעל מכוונות עצמית בלמידתו, היודע לרכוש ידע, בין היתר, ע"י שימוש מושכל בכלים מתוקשבים כמו קלטת שמע, סרטון מהאינטרנט ועוד.

[לדגמי הוראה יסודי | חט"ב | חט"ע](#)

6. מיזם "תמונה ישראלית"

"תמונה ישראלית" הוא מיזם חדשני המעניק חוויות לימוד ייחודית, באמצעותו יכולים תלמידים לחוות עשרות אירועים מרכזיים שעיצבו את המדינה, לחקור אודותם ולהעמיק בהם. המיזם כולל שלושה חלקים:

1. ציר זמן מודפס המיועד לתלייה בבית הספר.
2. אפליקציית מציאות רבודה הניתנת להורדה לטלפון חכם ומיועדת לשימוש בקרבת ציר הזמן המודפס.
3. אתר אינטרנט "70 שנה למדינה" המציע מידע נוסף להעמקה וכן פעילויות חינוכיות משלימות. משרד החינוך, בהובלת המזכירות הפדגוגית, פיתח את המיזם "תמונה ישראלית" לרגל שנת ה-70 למדינה. המיזם נועד לשימוש בשנים הבאות. מזמינים את כולכם להשתמש ב"תמונה הישראלית", ליהנות ממנה, להרחיב ולהעמיק בנושאים רלוונטיים וגם לשלב אירועים נוספים.

[להלן הקישור למיזם "תמונה הישראלית"](#)

7. תוכנית "יהיה בסדר" לחט"ב

מטרות התוכנית:

1. חיזוק השפה העברית כחלק אינטגרלי מתוכנית הלימוד שלו.
 2. הבנת החשיבות של השפה העברית לחייהם.
 3. תפיסת מסוגלות עצמית להתמודד (יכולת לבטא ויכולת להבין) בשיח עם סביבה דוברת עברית.
 4. תפיסת מסוגלות להשתלבות תעסוקתית במרחב דובר עברית.
 5. תפיסת מסוגלות להשתלבות אקדמאית במרחב דוברי עברית.
 6. מסוגלות להתמודד בשיח עם סביבה דוברת עברית (בפועל).
 7. הפחתת דעות קדומות וחשיבה סטראוטיפית.
 8. חשיפה לתרבות ולמנהגים היהודים.
 9. חשיפה למשלבי לשון שונים (סלנג, קריאה וכתובה).
 10. חשיפה לסדר היום הציבורי- אקטואליה חברתית.
 11. העלאת אחוז התלמידים שבחרים להיבחן לבגרות ב- 5 יחידות עברית.
- בשנה"ל תשע"ו השתתפו בתוכנית 26 בתי-ספר חט"ב ממחוז חיפה. בשנה"ל תשע"ז השתתפו בתוכנית 33 בתי-ספר במחוז חיפה. יש לציין שהתוכנית הופעלה גם במחוזות אחרים: צפון, מרכז, ת"א ודרום. בשנה"ל תשע"ח השתתפו בתוכנית 25 בתי ספר במחוז חיפה, 13 בתי ספר במחוז צפון, 8 בתי ספר במחוז מרכז ו- 7 בתי ספר במחוז דרום. הצפי בשנה"ל תשע"ט הוא 150 בתי ספר מכל המחוזות.
- שותפים בתוכנית:** משרד החינוך וגבעת חביבה, אגף א' חינוך ערבי – משרד החינוך, קרן לאוטמן, הרשות לפיתוח כלכלי של מגזר המיעוטים וסטודיו אפקט-טיב.

[לתוכנית יהיה בסדר לחץ כאן](#)

8. תוכנית "דיבור בציבור" לחט"ב

בעתיד הקרוב נתחבר לתוכנית "דיבור בציבור" במגזר היהודי. נציע רשימת פעילויות המזמנות לתלמיד אפשרויות שונות לדבר ולהציג ידע בציבור לפני עמיתים או לפני קהל אחר. המטרה היא להפוך את ההתנסויות השונות והתרגול לחלק מהיום-יום בבתי הספר. ראו חוזר מנכ"ל סעיף 9.7-15 "עברית על הרצף" סעיף 3.4.

[לחזור לחץ כאן](#)

9. קהילת מורי העברית באינטרנט – "מורים לעברית מתחדשים בפייסבוק"

✓ מורים גולשים באתר "[אצטבא](#)": אתר משנת 2000, קהילה לומדת עברית בביה"ס הערבי, האתר משולב באתר מחוז הצפון "צפונט", וממשיך להתפתח. האתר כולל עדכונים תכופים למקצוע, חומרי למידה חדשים, קבוצות דיון לכל שכבות הגיל, מאגר בחינות ודפי עבודה, כתיבה יצירתית של תלמידים ושל מורים וכו'.

✓ "הכנה לבגרות לדוברי ערבית", בקבוצה הזאת ניתנת הזדמנות להעלות שאלות בנושאים לימודיים במקצוע העברית, מספקים להם תשובות, מעלים קבצים ולדפי עבודה ומקשרים אותם למקורות מידע ולשיטות לימוד יעילות ומשמעותיות (בקבוצה משתתפים 1321 בהנחיית מואפק יוספין, נייד 0544911654)

✓ קבוצות דיון: [עם המפמ"ר](#), [קבוצות דיון](#) לפי שכבת גיל: [חט"ע](#) | [חט"ב](#) | [יסודי](#)

10. תוכנית "עברית בסלאם" לבתי הספר היסודיים

התוכנית "עברית בסלאם" מבית "יוזמות קרן אברהם" והמרכז לטכנולוגיה חינוכית היא תוכנית להעשרה בעברית דבורה ולשיפור מיומנויות השיח וההבנה של תלמידי כיתות ג'-ו' בבתי ספר יסודיים, והיא חלק מן התוכנית "עברית על הרצף". התוכנית מציעה, בין השאר, מערכי שיעור אטרקטיביים וחוויתיים בנושאים רבים ויום-יומיים, תוך שימת דגש על השיח הדבור והשפה העברית היום-יומית הדבורה. את התוכנית ילמדו מורים דוברי עברית ילדית.

על התוכנית "עברית בסלאם"

11. שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות ורלוונטיות)

שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות ורלוונטיות) – קידום החשיבה הרגש והערכים בלמידה, בחלק מפיתוח "החממה הפדגוגית". בשנה הקודמת העמקנו את הערכים, המעורבות והרלוונטיות (עמ"ר), בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי, בשיח בכיתה, ובהכנסת כ-5 נקודות העוסקות בעמ"ר בבחינת הבגרות. בשנה זו נעמיק ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. אנו מבקשים מכם לשלב את השיח הזה בלמידה ובכיתות-זו המטרה המרכזית שלנו. כמו כן, נרחיב את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות עד לכדי כ-10 נקודות, באמצעות שאלות שיהיו בהן סעיפי ידע ועמ"ר. כפי שהיה השנה. מאחר והידע הוא הבסיס לכל למידה, תשובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת ומנומקת על בסיס הידע של תחום הדעת. להלן [שאלות עמ"ר](#) כפי שהופיעו בתחום הדעת שלנו בבחינות הבגרות במועד קיץ תשע"ח. למאמרים בנושא שאלות העמ"ר ולשאלות נוספות בכלל תחומי הדעת ראו [כאן](#).

להרחבה באתר "אצטבא" לחץ כאן

12. חונכות למתמחים בהוראה

החל משנת הלימודים תשע"ט ייכנס לתוקפו תפקיד החונך כתפקיד מוכר לגמול בהסכם השכר "אופק חדש". עם פתיחת הסכמי "עוז לתמורה" מתוכנן מהלך דומה גם לגבי החונך בבתי הספר העל יסודיים. מיסוד תפקיד החונך בהסכם השכר הוא צעד משמעותי בהבניית המארג הבית ספרי לטובת קליטה מיטבית של מתמחים ומורים חדשים במערכת החינוך.

[להמשך לחץ כאן](#)

13. מבחן בקיאות למורים חדשים

מבחן הבקיאות למורים לעברית כשפה שנייה נועד לבדוק את השליטה של המורים בשפה העברית לאחר שלמדו לתואר ראשון במכללה או באוניברסיטה.

מפרט המבחן נגזר מתוכנית הלימודים – עברית כשפה שנייה בבתי הספר הערביים לשלוש חטיבות הגיל: ג'-י"ב – ומפורסם על ידי האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, ירושלים, התשע"ב.

[פרטים נוספים על מבחן הבקיאות לחץ כאן](#)

14. אפליקציית עברית מדוברת לנוער המזרח ירושלמי

עיריית ירושלים, בתמיכת משרד החינוך, תפתח אפליקציה לדוברי ערבית ללימודי עברית מדוברת עבור נוער בחט"ב (דרג ז' תחילה). האפליקציה תהיה מופעלת דיבור בעיקרה, עם תכנים כיפיים, משחקיים, ומאתגרים, שיותאמו לגיל הרלוונטי (~13). בהמשך יועלו עוד ועוד תכנים, לגילאים מבוגרים יותר (עד כיתה י"ב), לבנים ולבנות כאחד. האפליקציה נועדה לשרת מסגרות בית-ספריות, אבל לאפשר גם לנערה/ה ללמוד לבד. מדובר בכלי עבודה מגוון – כזה שניתן להפעיל ברמה כיתתית, אך גם ברמה אישית, כאשר נערה/ה בעלי מוטיבציה ללמידה אינם תלויים במערכת החינוך לצורך לימודיהם (כידוע במז' י-ים ישנה מורכבות בהקניית לימודי העברית). זוהי הסיבה שבגללה תפותח פלטפורמה לסמרטפונים/ טאבלטים, שתאפשר רמת נגישות מאוד גבוהה.

[פרטים נוספים על האפליקציה לחץ כאן](#)

15. אפליקציה להטיית פעלים בכל הבניינים

האפליקציה מתמקדת בטבלת ההטיות – כל שורש או פועל בגוף שלישי יחיד בעבר שיוזן לתא – יוצג באופן מידי בכל ההטיות ובכל הבניינים. האפליקציה קלה מאוד לשימוש, נוחה וידידותית, ניתן להשתמש בה במחשב, טאבלט או טלפון, והיא כאמור חינמית לחלוטין. באתר ובאפליקציה יש מקום גם לביקורות והצעות לייעול על מנת להנגיש בסופו של יום את השפה בצורה מיטבית.

[לאפליקציה לחץ כאן](#)

16. שיתופי פעולה בין אגף לקווים למידה והמזכירות הפדגוגית

בהמשך לשיח מתמשך בין המזכירות הפדגוגית ואגף לקווים למידה, ובמטרה לראות את טובתו של התלמיד עם לקווים הלמידה, נקבע, על פי הנחיית היחידה המקצועית, המתווה הבא בנוגע למבחנים מותאמים: **המבחן המותאם** הינו התאמה בדרכי היבחנות הניתנת לאור המלצות מבוססות על עדות של הצוות החינוכי, המגובות באבחון פסיכודידקטי. מידע זה עובר לדיון ואישור ועדת התאמות מחוזית. המבחן המותאם שייך לקבוצת ההתאמות מרמה 3. להמשך [לחץ כאן](#)

[להרחבה בענייני ליקויי למידה באתר "אצטבא" לחץ כאן](#)

17. מפגש סימולציה למדריכים ולמורים לעברית

מפגש חשוב, מאתגר וייחודי הגדוש במתודות חדשניות ומשמעותיות בהוראה בכלל ובהדרכה בפרט, התקיים ביום ה', 5 ביולי 2018, במרכז הארצי לסימולציה בבית הספר לחינוך באוני' בר-אילן, בשעות 14:00-9:00. התחלנו את המפגש בדברי ברכה של ד"ר האני והסבר כללי על סדר המפגש והתנהלותו, על מבנה הסדנאות ותכניהן ועל החלק הראשון של המפגש עם ד"ר איבון גולן ראש התוכנית ללימודי תרבות הקולנוע באוניברסיטת חיפה. שמענו גם דברי פתיחה של גב' הגר אור, מאגף הדרכה במשרד החינוך ולאחריה התחלקנו לסדנאות שמטרתן: משחק תפקידים וסימולציה בניהול קונפליקטים ביעילות בעבודת המדריך והמורה, ובפיתוח מיומנויות תקשורת בין אישיות, כגון: בניית יחסי אמון, הקשבה ואמפטיה, התמודדות עם התנגדות, מיומנויות גישור, ניהול משברים, מתן משוב והתנהלות מוצלחת של המורה המדריך עם מודרכיו. ההתנסות במסגרת הסימולציות נעשית בסביבת למידה מוגנת ובטוחה, בהשתתפות שחקנים מקצועיים שהוכשרו לגלם את הנפשות הפועלות בעולמו המקצועי של המדריך.

סדנאות הסימולציה התקיימו בקבוצות למידה קטנות ואינטימיות באולפני סימולציה טכנולוגיים מתקדמים, המאפשרים צילום של הסימולציות בווידאו. לאחר ההתנסות בסימולציה מתקיים תחקיר הכולל צפייה של המתנסה בעצמו במהלך הסימולציה, ותהליך של משוב ב-360 מעלות: משוב של המתנסה לעצמו בעקבות הצפייה בסימולציה, קבלת משוב מחברי הקבוצה, קבלת משוב מהשחקנים אודות חוויותיהם הבין אישיות במפגש הסימולטבי עם המתנסה, ומשוב ממנחה הקבוצה. מטרת הסדנאות לזמן קידום והתפתחות הן בממד המקצועי-דיסציפלינארי של המורה והמדריך, הן בממד האישי-רגשי.

בסוף המפגש סיכמנו יחד עם ד"ר האני וגב' הגר אור את מפגשנו המאלף, ונפרדנו לשלום עם תמונה קבוצתית ועם טעם של עוד ועוד מפגשים מלמדים ומהנים כאלה.

בהמשך תקבלו עדכונים ותמונות על מפגש זה. נא לעקוב אחר פרסום בנדון ב-[משולחן המפמ"ר](#) באצטבא.

18. תוכנית לתואר שני בתרבות הקולנוע

תוכנית לתואר מוסמך, בתרבות הקולנוע היא תוכנית ייחודית המאפשרת לימוד אינטגרטיבי בין נושאים ותחומים מעולם החברה והתרבות בארץ ובעולם. לימודי המוסמך יספקו מסגרת עיונית למחקר אקדמי בין קולנוע, חברה ותרבות. בתוכנית נקיים דיאלוג אינטלקטואלי בינתחומי בין מקצועות כהיסטוריה, תקשורת וניו מדיה, ספרות, חינוך ואומנות.

תואר שני בין-תחומי בתרבות הקולנוע שילמד במסגרת הפקולטה למדעי הרוח, יקנה ויאפשר הרחבת המבט המחקרי על הקיים ויניח יסוד ללימודים אינטר-דיסציפלינריים ואינטראקטיביים באמצעות הוראה שיטתית.

בהמשך תקבלו הזמנה לכנס רחב שיעסוק בנושא זה ויתקיים בתחילת שנה"ל תשע"ט ביום רביעי 5.9.18 בשעות 14:00 - 17:30, באוניברסיטת חיפה, באולם בית הסטודנט.

[להרחבה בנושא לחץ כאן](#)

19. מסלול הוראת לשון עברית לדוברי ערבית

מטרת התוכנית להכשיר מורים להוראת השפה העברית בחברה הערבית, שישתלבו בעבודה במערכת החינוך במזרח ירושלים וברחבי המדינה בכלל. התוכנית מיועדת לאקדמאים בעלי עברית ברמה גבוהה מאד, אשר ילמדו קורסי השלמה בלשון עברית וישתתפו בסדנאות מעשיות בתחום הוראת השפה כחלק מההכשרה לעבודת ההוראה בבתי ספר תיכוניים.

הקורסים הייעודיים יינתנו בבית הספר לתלמידים מחו"ל ע"ש רוטברג. הקורסים של תעודת הוראה יינתנו בביה"ס לחינוך ע"ש שלמה (סימור) פוקס.

התוכנית בתמיכת משרד החינוך ומנח"י-עירית ירושלים.

[לתנאי קבלה ופרטים נוספים לחץ כאן](#)

20. שילוב המעורבות החברתית בהערכה החלופית בתחומי הדעת

בחודשים האחרונים נכתב והופץ מסמך משותף למזכירות הפדגוגית, המינהל הפדגוגי ומינהל חברה ונוער בנושא "שילוב המעורבות החברתית בחלופות בהערכה". המסמך נכתב כחלק מהתפיסה המערכתית לחינוך ערכי. מסמך זה מחזק את התפיסה המדגישה כי הוראת תחומי הדעת תוך שילוב העיסוק בערכים, התבססות על חיבור רלוונטי בין החומר הנלמד לעולמו של התלמיד ולמידה המשלבת חוויה ערכית וחשיבה ביקורתית ותורמת ללמידה משמעותית.

השילוב בין החלופות בהערכה בתחום הדעת למעורבות החברתית יכול להעמיק את הלמידה המשמעותית. התוכנית תסייע לתלמידים להבין וללמוד היטב את תחום הדעת מתוך ראיית הרלוונטיות של עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. לשילוב בין החלופות בהערכה למעורבות החברתית יש ערך חינוכי רב ביצירת מוטיבציה למעורבות אזרחית וחברתית כתוצאה מלמידה המחברת בין עולם התוכן הלימודי למציאות החיים. בדרך זו נסייע לתלמידים בהתפתחותם האישית ובבניית זהותם ונחזק בהם את תחושת ערך העצמי, השייכות והמחויבות לקהילה, לחברה ולמדינה.

בשנת הלימודים תשע"ט אנו ממליצים למורים לעברית ליישם בבית ספרם את המהלך על בסיס העקרונות שבמסמך המצ"ב.

[קישור למסמך](#)

21. בית פתוח – משחקים ויוצרים שפה בעברית

ביום ג' 26 ביוני 2018, בשעות 17:00-19:00 קיימנו בית פתוח להוראת העברית בגנים ובכיתות א'-ב' במכללת אורנים בהשתתפות מנהלי בתי ספר יסודיים, מדריכים לעברית, גנות, מורים ומורות לעברית בכיתות א'-ב' וגם רכזי מקצוע. המטרה של יום זה היא לפתוח אופקים חדשים בנושא הוראת העברית לגילאים אלה ולחשוף מורים לתוכנית לימודים לתואר מוסמך (תואר שני) בנושא הוראת שפות במכללת אורנים.

22. כרזה מטלת ביצוע

הכרזה של המורה שריף ח'לאילה זכתה במקום הראשון בתחרות הכרזות במסגרת הכנס המקוון של המזכירות הפדגוגית תשע"ח "בקיוון הנכון". הכרזה מתארת את המהלך הפדגוגי המרשים שעברו המשתלמים בקורס "מטלת ביצוע – עברית לדוברי ערבית".

[לכרזה הזוכה לחץ כאן](#)

23. למידה מרחוק בשעת חירום

זכינו השנה לפגוש את תלמידינו מכל שכבות הגיל ביום הלמידה מרחוק בשעת חירום, המדריכים דגלו בלמידה משמעותית דאגו לענות למספר רב של תלמידים ולספק תשובות לצרכיהם.

24. מיזם השיעורים הפרטיים ברשת

משרד החינוך יחד עם חברת אלנט מקים מרכז תגבור ולמידה מקוון לתלמידים במטרה לתת מענה וסיוע לכל תלמיד הרוצה לשפר את הישגיו במתמטיקה, בלשון, בעברית לערבים ובאנגלית. התמיכה ניתנת בשעות אחר הצהריים, ללא תשלום, לתלמידי כיתות ז'-י"ב מכל רחבי הארץ. ניתן להזמין שיעור פרטי באורך מלא (כ-50 דקות) או לקבל תמיכה מידית בלמידה (כ-15 עד 200 דקות) באמצעות המתנה בתור למורה.

[אתר מיזם השיעורים הפרטיים](#)

25. מבחן מפמ"ר מחוז מנח"י

מבחן מפמ"ר הינו כלי הערכה שנועד לבדוק רמת התלמידים בשפה העברית בכיתות ו' במזרח ירושלים. מטרת המבחן היא ללמוד על מידת השליטה בשפה העברית בבית הספר היסודי.

[פרטים נוספים על מבחן המפמ"ר לחץ כאן](#)

26. עברית לערביים במחוז מנח"י

באתר "עברית לערבים - מחוז מנח"י, מתחדשים עם השפה העברית במגוון רחב ועשיר של פעילויות, ימי עיון והשתלמויות. היכנסו והתרשמו ממגוון החומרים השונים שמציע האתר. האתר מקשר בין משרד החינוך ובין המנהלים, המורים, התלמידים וההורים. אתר זה מהווה אבן דרך במטרה לסייע לגולשים המסתיעים בו מקהל המורים והתלמידים הנחשפים להרבה כלים: מאמרים, טקסטים, תכניות עבודה, עזרי למידה, סיפורים לעידוד קריאה, דגמי הוראה שונים, מבחנים, כלי הערכה ועוד.

[כתובת האתר: https://sites.google.com/etz.tzafonet.org.il/mezrah](https://sites.google.com/etz.tzafonet.org.il/mezrah)

27. ועדת משנה לכתובת תוכנית לטיפוח העברית הדבורה בכיתות ג'-ו'

ועדה המייעצת לכתובת תוכנית עברית דבורה לכיתות ג'-ו' בבתי הספר הערביים מטרת התוכנית לטפח את השפה העברית הדבורה בקרב תלמידים ערבים, להכיר את התרבות העברית, לפתח מיומנויות ניהול שיח בשפה דבורה ראשונית, שימושית, יומיומית, פשוטה ועכשווית. בנוסף, במסגרת התוכנית, יזכו התלמידים בפעילות העשרה ייחודית בשפה ותרבות עברית, אשר מטרתה תרגול השפה וחשיפה למאפייניה התרבותיים העכשוויים מתוך חיי היומיום של ילדים יהודים בני גילם כדי לגעת גם במשותף בין שני העמים.

28. ועדת מקצוע

תפקידה של ועדת המקצוע הוא לייצג למזכירות הפדגוגית בהתוויית מדיניות הוראת מקצוע העברית בבתי הספר הערביים, לפי הפירוט הבא:

1. מצב המקצוע במערכת החינוך והצעת דרכים לשיפור ההוראה במקצוע
2. תוכנית הלימודים והפעלתה
3. שינויים וחידושים בהוראת המקצוע
4. הערכת הישגים במקצוע
5. הכשרת מורים והשתלמויות

ועדת מקצוע מורכבת מחמישה עשר חברים, בהם עד 6 אנשי אקדמיה ועד 6 מנהלים ומורים. ככלל, מינוי לוועדה יהיה לתקופה של שנתיים (בכפוף לנוהל מינוי הוועדה)

[פרטים נוספים על ועדת המקצוע לחץ כאן](#)

29. עכו כאן ועכשיו

גל של רגשות פורץ את ליבם של כל אחד מאורחיה של העיר עכו, הנקודה שאין עליה מחלוקת מאז ומתמיד, כל אדם שנכנס לעיר עכו מתחבר אליה וחוזר לבקרה שוב. עכו עיר מורשת, תיירות, שותפות, סובלנות ודו-קיום.

כדברי אלוהים בספר שופטים, פרק א, פסוק ל"א: «אֲשֶׁר לֹא הוֹרִישׁ אֶת-יִשְׂרָאֵל עִבּוֹ וְאֶת-יִשְׂרָאֵל צִידוֹן», במסורת היהודית נאמר כי כשהגיע המבול לחופי העיר, ציווה עליו אלוהים לא להמשיך עוד, והדבר אף נרמז בלשון הכתוב «עד פה תבוא ולא תוסיף» (ספר איוב, פרק ל"ח, פסוק י"א), פה כמו כה – רמז לעכו. היוונים מסרו גרסה משלהם לשם, ולפיה כשהגיבור הרקולס שהה באזור באחד ממסעותיו מצא בו עשבי מרפא, ולכן כינה את המקום «אקה» שפירושו «רפואה» ביוונית. עיר בעלת שם ידוע במהלך ההיסטוריה ומוזכרת פעמים רבות, זכותה להיות בעלת ערך גבוהה.

[אוסף של חיבורים המספרים חוויות אישיות על מקומות היסטוריים בעיר עכו](#)

ג. רשימות

1. רשימת מדריכים

מדריכות ומדריכים בפקוח על הוראת העברית בבתי הספר הערביים לשנה"ל תשע"ט

שם מדריך/ה	מחוז וחטיבת גיל	דוא"ל	פלאפון	יום הדרכה
אבו אחמד רידאן	ארצי וצפון, יסודי, תקשוב ופורטל פדגוגי	redan_25@hotmail.com	052-2844828	א', ג', ה'
אבו אלהיג'א אוסנת	צפון, יסודי	osnatdiab@gmail.com	052-5343538	ג'
אבו האני שפיק	דרום, חטי"ע	shafeek12@gmail.com	052-3549518	ג'
אבו שקארה אימאן	ירושלים, יסודי	emanabu78@gmail.com	054-7747274	ג'
אדה ברוריה	דרום, יסודי	Bruria57@walla.com	050-2266345	א'
אדה מרתה	דרום, יסודי	marta_adda@walla.com	050-2023781	א'
אסדי שריהאן	מנח"י, על יסודי	sharihanassadi@gmail.com	054-3136242	ד'
בדיר מורסי	מרכז, חטי"ע	morsieb865@gmail.com	050-8922050	ג'
בואקנה ברלנתי	צפון, חטי"ע	berlante.b@hilmi.ort.org.il	052-3307412	א'
בלנגאפס סנדרא	דרום, יסודי	sandrablanchpas87@gmail.com	052-8830017	ד'
גנטוס איליא	צפון, תקשוב	elia@tzafonet.org.il	054-6588474	ג', ה'
דוד ירדנה	דרום, יסודי	yardenad1@bezeqint.net	052-2293781	א', ב', ד', ה'
זעפרני ינון	ארצי, על יסודי	yinonza@gmail.com	054-6514222	ג'
חווטה תמי	מרכז, יסודי	tamihuta@gmail.com	052-8757707	ה'
ח'לאילה שריף	ארצי, חטי"ב וחטי"ע	sharifek@zahav.net.il	050-7933124	ג'
יוספין מואפק	ארצי, על-יסודי	myosfen65@gmail.com	054-4911654	א'
מורדי ליאלי	מרכז- רמלה, יסודי וחטיבת בנינים	laiale4406@walla.com	050-8813333	ב', ד'
מסרי-חרזאללה אמל	מזרח ירושלים, חטי"ב	aml_masry@hotmail.com	050-7260566	ג'
סאלם היבא	צפון, יסודי	salem.heba1@gmail.com	050-2641661	ג'
סואעד עיסאם	מגזר בדואי, יסודי	essamsawaed@walla.co.il	052-9532181	ג'
פדלי הנאא	צפון, חטי"ע	hanaa111@walla.com	052-7840173	א'
קדורה מריס	צפון, יסודי	maryamkadora@gmail.com	052-6172890	ג'
שאהין סוהאד	מרכז, חטי"ב	shaaheen@inter.net.il	052-7206771	ג'
שאער מארי	צפון, חטי"ב	mary_shaer@walla.co.il	052-8732505	ג'
שחאדה אימאן	חיפה, חטי"ב וחטי"ע	eman.shehady@gmail.com	052-6223573	ג'
שלבי ג'יהאן	צפון, חטי"ב	Oma15@walla.co.il	050-6782490	ג'
שרקיייה חאתם	חיפה, יסודי	hattemo@walla.com	052-2811306	ג'

2. נושאים למבחן בעל-פה

✓ [10 נושאים](#) לבחינה בעל פה למועדים חורף וקיץ תשע"ט.

3. אתרי המקצוע

[אצטבא](#) | [הפורטל המתקשב](#) | [עברית בחינוך הערבי](#) | [פיתוח חשיבה הלכה למעשה](#) || [עברית על הרצף](#) |

אצטבא באצטלא חדשה

אתר "אצטבא" עבר הרבה גלגולים, והופיע בגלגליתנו החדשה שהיא עדכנית ביותר מבחינה טכנולוגית, נגיש ומסודר יותר בתכנים, והופך אותנו למעודכנים תדיר בחידושים, ומשייך אותנו לקהילת מורי העברית בבתי הספר הערביים. אתר אצטבא המשודרג כולל תוצרים דיגיטליים איכותיים שנכתבו על ידי מורים ותלמידים. נשמח לקבל רעיונות שלכם שיכולים לתרום להתפתחות המקצוע.

<http://estaba.co.il> פשוט הקליקו ותגיעו לאתר אצטבא החדש.

4. קבוצות וואטסאפ

1. קבוצת ועדת המקצוע – מנהל קבוצה: שריף ח'לאילה, פל' 0507933124
2. קבוצת מדריכים – מנהלת קבוצה: ריזאן אבו אחמד, פל' 0522844828
3. קבוצת מעריכים בכירים – מנהל קבוצה: עאדל מח'ול, פל' 0544979011
4. קבוצת מעריכי בגרות – מנהל קבוצה: עאדל מח'ול, פל' 0544979011
5. קבוצת מעריכי בגרות – קיץ 2018 (קבוצת תפוצה) – מנהל קבוצה: ד"ר האני מוסא, פל' 0506282450

הערות:

- ✓ הכתיבה בקבוצות הוואטסאפ השונות היא בעברית בלבד.
- ✓ בכתיבה בקבוצות השונות נא לשמור על שימוש אחראי, מקצועי וכבוד לזולת.

בברכת שנת לימודים מוצלחת ורבת אתגרים, שנה טובה ופורייה!
ד"ר האני מוסא, המפמ"ר על הוראת העברית בבתי ספר ערביים ובדואים וצוות ההדרכה

העתקים

- ✓ מר שמואל אבואב, מנכ"ל משרד החינוך
- ✓ ד"ר משה ויינשטוק, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- ✓ גב' גילה נגר, המשנה למנהלת הכללית
- ✓ גב' שוש נחום, סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי
- ✓ גב' דליה פניג, סגנית יו"ר המזכירות הפדגוגית ומנהלת אגף א' פיתוח פדגוגי
- ✓ מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות
- ✓ מר משה זעפרני, מנהל אגף א' שפות
- ✓ גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' לחינוך על יסודי
- ✓ גב' אתי סאסי, מנהלת אגף א' יסודי
- ✓ גב' סימה חדד, מנהלת אגף לחינוך קדם יסודי
- ✓ מר עבדאללה ח'טיב, מנהל אגף א' חינוך ערבי
- ✓ ד"ר מוחמד אלהיב, ממונה חינוך בדואי
- ✓ ד"ר מירי גוטליב, מנהלת אגף א' – התפתחות מקצועית של עובדי הוראה
- ✓ גב' דליה פרץ, מנהלת האגף לעובדי הוראה בתפקידי הדרכה
- ✓ מנהלי המחוזות
- ✓ גב' אילנה כהן, מנהלת מחלקת בחינות במכון סאלד
- ✓ מדריכים מחוזיים ובית-ספריים